

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การบริหารความเสี่ยงในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำพูน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 กลุ่ม ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงของ โรงพยาบาลและของหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 รวมทั้งข้อมูลด้านการบริหารความเสี่ยงในระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของโรงพยาบาลในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาในประชากรทั้งหมด
2. กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงของกลุ่มงานอายุรกรรม โรงพยาบาลลำพูน ได้แก่ ผู้บริหารทางการแพทย์กลุ่มงานอายุรกรรม จำนวน 1 คน ผู้บริหารทางการแพทย์ของ กลุ่มการพยาบาล จำนวน 4 คน และหัวหน้าหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 จำนวน 1 คน ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาในประชากรทั้งหมด
3. กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์ที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 จำนวน 21 คน ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพ 17 คน และผู้ช่วยเหลือคนไข้ จำนวน 4 คน ซึ่งผู้ช่วยเหลือคนไข้เป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษาทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้มี 1 กลุ่ม โดยกำหนดการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แนวคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยง และใช้ในการประชุมกลุ่มระดมสมองของบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งลักษณะแนวคำถามเป็นแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจาก แนวคิดกระบวนการบริหารความเสี่ยงของ อนุวัฒน์ ศุภชุติกุล (2543) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด และระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับนโยบาย และการดำเนินงานด้านการบริหารความเสี่ยงตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงของ อนุวัฒน์ ศุภชุติกุล (2543) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การค้นหาความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยง และการประเมินผล รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยง โดยผู้ศึกษาใช้คำถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อมูลสามารถให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะต่างๆ ได้อย่างอิสระ

2. เครื่องบันทึกเสียง

3. ผู้ศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงของเนื้อหา (content validity)

1. การหาความตรงของเนื้อหาของแนวคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์รายบุคคล และสำหรับการประชุมกลุ่มระดมสมองเกี่ยวกับกระบวนการบริหารความเสี่ยงของหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 นั้น ผู้ศึกษาส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางการแพทย์ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของแนวคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงและใช้ในการประชุมกลุ่มระดมสมองของบุคลากรทางการแพทย์ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านความชัดเจนของคำถาม (clarity) ความเหมาะสมของคำถาม (appropriateness) และความเหมาะสมของการจัดลำดับคำถามในการสัมภาษณ์ (sequence the questions) ภายหลังจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพของแนวคำถามที่ใช้สำหรับการสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงและใช้ในการประชุมกลุ่มระดมสมองของบุคลากรทางการแพทย์แล้ว ผู้ศึกษาจึงรวบรวมความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับแก้ไขตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน

2. การเตรียมตัวผู้ศึกษา มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ด้านระเบียบวิธีการศึกษา ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยเข้ารับการฝึกอบรมการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพกับสาขาวิชาบริหารการพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม 2554 และศึกษาตัวอย่างงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษา

2.2 ฝึกปฏิบัติด้านเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแนวคำถามที่สร้างขึ้นศึกษาในกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มประชากร ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมอื่นๆ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 คน ประกอบด้วย หัวหน้าหอผู้ป่วย 2 คน และพยาบาลวิชาชีพ 2 คน เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และใช้เป็นแนวทางในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การพิทักษ์สิทธิของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษารั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำโครงการการค้นคว้าแบบอิสระเข้ารับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ หลังจากได้รับการรับรอง ผู้ศึกษาจึงนำจดหมายขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยทำเอกสารชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา วิธีดำเนินการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลลำพูน เมื่อได้รับอนุมัติจึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้ศึกษาขออนุญาตและขอความร่วมมือในการจัดทำ การสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มระดมสมองโดยจะไม่รบกวนเวลาการทำงานของผู้ให้ข้อมูล พร้อมทั้งชี้แจงให้ทราบถึงสิทธิในการตอบรับหรือปฏิเสธในการร่วมการศึกษาครั้งนี้ โดยไม่มีการบังคับ และการตอบรับหรือปฏิเสธจะไม่มีผลต่อผู้เข้าร่วมการศึกษาแต่อย่างใด นอกจากนี้จะอธิบายถึง วัตถุประสงค์ และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาก่อนการดำเนินการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มระดมสมองทุกครั้ง โดยยืนยันการรักษาความลับของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและไม่มี การบันทึกชื่อของผู้เข้าร่วมการศึกษา ผู้เข้าร่วมการศึกษามีสิทธิ์ขอหยุดการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มระดมสมองได้ตลอดเวลาที่ต้องการ และการนำเสนอผลหรืออภิปรายข้อมูลของการศึกษาในรายงานการศึกษาจะนำเสนอในภาพรวม หลังจากนั้นให้ผู้เข้าร่วมศึกษาลงนามในใบยินยอมเข้าร่วมการศึกษา

ขั้นตอนและวิธีการรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาคำเนินการศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองหลังจากการได้รับการรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยแล้ว ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้ศึกษาขอหนังสืออนุญาตรวบรวมข้อมูล จากคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลลำพูน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการขออนุญาตรวบรวมข้อมูล

2. เมื่อผู้ศึกษาได้รับอนุญาตในการดำเนินการรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาเข้าพบหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล และผู้บริหารทางการแพทย์กลุ่มงานอายุรกรรม โรงพยาบาลลำพูน พร้อมหนังสืออนุมัติเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาและขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษาเข้าพบ หัวหน้าหอผู้ป่วย พยาบาลประจำการ และผู้ช่วยเหลือคนไข้ของหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 โรงพยาบาลลำพูน พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์และขั้นตอนการดำเนินงานในการศึกษา และขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4. ผู้ศึกษาเข้าพบกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างแต่ละรายเพื่อนัดหมาย โดยกำหนดเวลาที่มีความเหมาะสม และขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์รายบุคคลแบบกึ่งโครงสร้าง และการประชุมกลุ่มระดมสมอง

5. ผู้ศึกษาขออนุญาตเข้าพบกลุ่มประชากร ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารทางการแพทย์ ผู้บริหารทางการพยาบาลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงของกลุ่มงานอายุรกรรม หัวหน้าหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 และผู้ช่วยเหลือคนไข้ของหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 และกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมชาย 1 ตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป ตามวันเวลาที่นัดหมาย เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา อธิบายวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างเข้าใจ และตัดสินใจเข้าร่วมในการศึกษา พร้อมทั้งเซ็นใบยินยอมในการเข้าร่วมการศึกษา หลังจากนั้นดำเนินการสัมภาษณ์รายบุคคล โดยใช้เวลาสัมภาษณ์รายบุคคลครั้งละประมาณ 40 นาที และการประชุมกลุ่มระดมสมอง โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 7 คน และกลุ่มละ 8 คน แต่ละกลุ่มประกอบด้วยพยาบาลวิชาชีพ และผู้ช่วยเหลือคนไข้ ใช้เวลาประชุมกลุ่มระดมสมองครั้งละ 40 นาที

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจาก เอกสาร และสารสนเทศนำมาจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์เนื้อหา
2. ข้อมูลส่วนบุคคลนำมาวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
3. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มระดมสมอง มีการสรุปเนื้อหา และนำมาทำ

การวิเคราะห์เนื้อหา และจัดหมวดหมู่